

Одержано 11.03.2020

Рассмотрены понятия авантюристности и авантюризма. Проанализирована специфика толерантности к неопределенности у студентов с низким и высоким уровнем авантюристности. Показано, что студенты с высоким уровнем авантюристности более склонны к толерантности к неопределенности.

Ключевые слова: авантюризм, авантюристность, студенты с разным уровнем авантюристности, толерантность к неопределенности.

УДК 159.9

Лариса Олександрівна СОЛОХІНА,

старший викладач кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8728-3178>

ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ МАТЕРІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ОСОБИСТІСНОЇ ЗРІЛОСТІ

Розглядаються результати дослідження специфіки психологічного благополуччя матерів з різним рівнем особистісної зрілості. Проаналізовано показники складових психологічного благополуччя матерів з середнім та високим рівнем особистісної зрілості.

Ключові слова: психологічне благополуччя, батьківство, особистісна зрілість.

Тема психологічного благополуччя батьків та його вплив на сім'ю, на особливості виховання була і залишається актуальною у галузі психології. Незважаючи на велику кількість досліджень у суспільстві спостерігається невизначенність впливу психологічного благополуччя на батьківські установки. У зв'язку з цим доцільно аналізувати феномен батьківства в аспекті сімейної системи, психологічного благополуччя батьків, у плані виділення компонентів, що складають батьківство і які можна розвивати й коригувати.

Психологічне благополуччя можна визначити як інтегральний феномен, що характеризує позитивне функціонування людини, що виражається в суб'єктивному відчутті задоволеності життям, реалізації власного потенціалу, високою інтегрованістю і опосередкований системою стосунків особистості з іншими людьми, світом, собою [1, с. 45]. Психологічне благополуччя є суб'єктивним феноменом і

характеризує, перш за все, ставлення людини до свого життя, інтегральну оцінку свого буття. Найбільш поширеною є модель К. Ріфф, що описує шість параметрів психологічно благополучної особистості: позитивні відносини з іншими, автономія, управління оточенням, особистісний ріст, мета в житті і самоприйняття.

Поняття «психологічне благополуччя» описує стан і особливості внутрішнього світу людини, які визначають переживання благополуччя, а також поведінка, яка продукує і проявляє ситуативне благополуччя. В якості базових складових психологічного благополуччя людини К. Ріфф виділила: позитивні відносини з іншими, прийняття себе (позитивна оцінка себе і свого життя); автономія (здатність слідувати своїм власним переконанням); компетентність (контроль над навколишнім середовищем, здатність ефективно управляти своїм життям); наявність цілей, які надають житті спрямованість і сенс; особистісне зростання як почуття безперервного розвитку і самореалізації [2, с. 6].

Для вивчення специфіки психологічного благополуччя матерів з різним рівнем особистісної зрілості були використані методики: шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Т.Д. Шевеленкової, Т.П. Фесенко) та Опитувальник особистісної зрілості О.С.Штепи, форма А.

У дослідженні приймали участь жінки віком від 20 до 35 років. Загалом 26 жінок, усі заміжні та мають дітей віком від 3 до 6 років. За допомогою опитувальника особистісної зрілості досліджувані жінки були поділені на дві групи, з середнім та високим рівнем особистісної зрілості.

Результати дослідження суб'єктивного благополуччя матерів з середнім та високим рівнем особистісної зрілості наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

**Показники психологічного благополуччя матерів
з різним рівнем зрілості ($M \pm m$)**

Шкали	Рівні зрілості матерів		t	p
	Середній рівень	Високий рівень		
Позитивне відношення	6,07 $\pm$ 0,43	6,17 $\pm$ 0,80	0,11	-
Автономія	6,71 $\pm$ 0,41	7,71 $\pm$ 0,95	0,44	-

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
Управління середовищем	5,51±0,44	6,97±0,54	2,1	0,05
Особистісний ріст	6,37±0,43	7,58±0,21	2,53	0,05
Ціль у житті	6,57±0,43	7,83±0,34	2,47	0,05
Самоприйняття	6,43±0,50	6,17±0,53	0,36	-
Психологічне благополуччя	6,21±0,50	6,17±0,64	0,05	-

З результатів наведених в таблиці 1 видно, що для матерів з високим рівнем зрілості достовірно більш значимими є показники: «Ціль у житті» (7,83±0,34 та 5,51±0,44, при $p \leq 0,05$); «Особистісний ріст» (7,58±0,21 та 6,37±0,43, при $p \leq 0,05$); та «Управління середовищем» (6,97±0,54 та 5,51±0,44, при $p \leq 0,05$), ніж для матерів з середнім рівнем зрілості. Отримані данні свідчать, що матерям з високим рівнем зрілості важлива наявність цілей та відчуття осмисленості життя, контроль над навколишнім середовищем, який пов'язано з наявністю якостей, які обумовлюють успішне оволодіння різними видами діяльності, здатність домагатися бажаного, долати труднощі на шляху реалізації власних цілей, відчуття впевненості та компетентності у керуванні повсякденними справами є значимими характеристиками благополуччя.

Відносно інших шкал, вірогідних розбіжностей між групами досліджуваних не діагностується.

Отже, матерям з високим рівнем зрілості при оцінці психологічного благополуччя важливо наявність цілей у житті та відчуття осмисленості життя, відчуття невпинного особистісного зростання, прагнення до саморозвитку та самовдосконалення, а також відчуття впевненості та компетентності в управлінні повсякденними справами та розв'язанні життєвих труднощів. А матерям з середнім рівнем психологічного благополуччя важливим є цілі у житті та автономія. Матері, що володіють високою автономією, здатні бути незалежними, вони не бояться протиставити свою думку думці більшості, можуть дозволити собі нестандартне мислення і поведінку, вони оцінюють себе виходячи з власних уподобань.

Список бібліографічних посилань

1. Практическая психодиагностика : учеб. пособие / под ред. Д. Я. Райгородского. Самара : Бахрах-М, 2001. 672 с.

2. Батурин Н. А., Башкатов С. А., Гафарова Н. В. Теоретическая модель личностного благополучия. *Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Психология*. 2013. Т. 4. С. 4–14.

Одержано 15.03.2020

Рассматриваются результаты исследования специфики психологического благополучия матерей с разным уровнем личностной зрелости. Проанализированы показатели составляющие психологическое благополучие матерей с высоким и низким уровнем личностной зрелости.

Ключевые слова: психологическое благополучие, родительство, личностная зрелость.

УДК 159.9

Лариса Олександрівна СОЛОХІНА,

старший викладач кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8728-3178>;

ГУЛЯЄВА Хаяла Аджар кізі,

дитячий психолог по реабілітації дітей з особливими потребами
Азербайджанської логопедичної академії

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ БАТЬКІВСЬКИХ УСТАНОВОК МАТЕРІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ОСОБИСТІСНОЇ ЗРІЛОСТІ

У статті розглядаються результати дослідження особливостей батьківських установок матерів з різним рівнем особистісної зрілості. Проаналізовано показники складових батьківських установок матерів у груп жінок з високим та середнім рівнем особистісної зрілості.

Ключові слова: батьківство, батьківські установки, особистісна зрілість.

Батьківство, є одним з найважливіших етапів життя людини, який приходить на період дорослості людини. Батьківство в багатьох культурах, так чи інакше, пов'язано з поняттям зрілості. Крім того, стаючи батьками, людина проходить певний етап розвитку власної особистості. Дитячо-батьківські стосунки є одним з ключових чинників розвитку особистості дитини, причому особливе значення мають батьківські установки на виховання.

Поняття батьківські установки розуміють як систему чи сукупність батьківського емоційного ставлення до дитині, сприйняття